

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba
odgovornih za teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-08-91-T

Datum: 25. februar 2011.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II

U sastavu: sudija Burton Hall, predsjedavajući
sudija Guy Delvoie
sudija Frederik Harhoff

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 25. februara 2011. godine

TUŽILAC

protiv

MIĆE STANIŠIĆA I STOJANA ŽUPLJANINA

JAVNO

**ODLUKA KOJOM SE ODBIJA ZAHTJEV MIĆE STANIŠIĆA
ZA PRIVREMENO PUŠTANJE NA SLOBODU TOKOM PAUZE POSLIJE
ZAKLJUČENJA DOKAZNOG POSTUPKA TUŽILAŠTVA,
S IZDVOJENOM IZJAVOM SUDIJE GUYA DELVOIEA**

Tužilaštvo:

gđa Joanna Korner
g. Thomas Hannis

Odbrana optuženih:

g. Slobodan Zečević i g. Slobodan Cvijetić za Miću Stanišića
g. Dragan Krgović i g. Aleksandar Aleksić za Stojana Župljanina

1. **PRETRESNO VIJEĆE II** (dalje u tekstu: Pretresno vijeće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po “Zahtjevu g. Stanišića za privremeno puštanje na slobodu tokom predstojeće pauze u pretresnom postupku” podnijetom 26. januara 2011., s povjerljivim dodacima (dalje u tekstu: Zahtjev). Tužilaštvo je 2. februara 2011. odgovorilo na Zahtjev (dalje u tekstu: Odgovor).¹ Dana 4. februara 2011., odbrana Miće Stanišića (dalje u tekstu: odbrana) dostavila je repliku (dalje u tekstu: Replika).² Dana 7. februara 2011., odbrana je dostavila garancije Vlade Srbije (dalje u tekstu: Srbija),³ a 8. februara 2011., Vlada Kraljevine Nizozemske (dalje u tekstu: Nizozemska) dostavila je dopis u vezi sa zahtjevom za privremeno puštanje na slobodu.⁴

I. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

1. Zahtjev

2. Odbrana traži da se Mići Stanišiću odobri “privremeno puštanje na slobodu” od 1. februara do 17. marta 2011., pod istim uslovima pod kojima je već bio puštan na slobodu, ili pod uslovima koje Pretresno vijeće smatra primjerenim da odredi na osnovi pravila 65(C) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).⁵

3. Odbrana tvrdi da se Mićo Stanišić četiri dana nakon što je službeno obaviješten da je protiv njega podignuta optužnica dobrovoljno predao Međunarodnom sudu, da je dobrovoljno sarađivao s tužilaštvom, da se uvijek s poštovanjem odnosio prema Pretresnom vijeću, da se uvijek pridržavao uslova pod kojima je privremeno puštan na

¹ Odgovor tužilaštva na Zahtjev g. Stanišića za privremeno puštanje na slobodu tokom predstojeće pauze u pretresnom postupku, 2. februar 2011. Odgovor je podnijet shodno nalogu Pretresnog vijeća da se hitno dostavi odgovor, pretres od 27. januara 2011., T. 19280.

² Zahtjev da se dozvoli ulaganje replike, te replika na odgovor tužilaštva na Zahtjev g. Stanišića za privremeno puštanje na slobodu tokom predstojeće pauze u pretresnom postupku, 4. februar 2011.

³ Dopuna Zahtjevu g. Stanišića za privremeno puštanje na slobodu tokom predstojeće pauze u pretresnom postupku, 7. februar 2011., javno, s povjerljivim Dodatkom A.

⁴ Dopis zemlje domaćina, 8. februar 2011. (povjerljivo).

⁵ Zahtjev, par. 1-2, 11.

slobodu, kao i eventualnih izmjena tih uslova, da u njegovom slučaju ne postoji rizik od bijega, kao ni opasnost ni za jednu žrtvu, svjedoka ni bilo koju drugu osobu.⁶

4. Odbrana nadalje tvrdi da će tim odbrane Miće Stanišića raditi u Beogradu na “pripremi podneska na osnovi pravila 65ter(G) i aktivno pripremati izvođenje dokaza odbrane tokom predstojeće pauze u pretresnom postupku”.⁷ Odbrana tvrdi da je “neposredna i stalna saradnja između g. Stanišića i njegovog tima odbrane neophodna za planirani rad tima i da bi znatno bi doprinijela njegovoj uspješnosti u budućnosti”, tako da bi prisustvo Miće Stanišića u Beogradu bilo “važno za logičnu i efikasnu pripremu za nastavak pretresnog postupka”.⁸ Odbrana navodi da Pretresno vijeće “svoje diskreciono pravo mora primijeniti u korist pravičnosti i interesa pravde” i pritom postupati u duhu “razumijevanja i objektivnosti”.⁹

2. Odgovor

5. Tužilaštvo argumentira da Pretresno vijeće mora odbiti zahtjev iz pravnih razloga jer Mićo Stanišić nije predočio nikakve humanitarne osnove za privremeno puštanje na slobodu, kako nalaže prihvaćena sudska praksa.¹⁰ U prilog tom argumentu tužilaštvo citira jednu odluku Žalbenog vijeća iz predmeta *Prlić*, u kojoj se kaže da se “zahtjev za privremeno puštanje na slobodu podnesen u kasnoj fazi postupka, a posebno nakon okončanja dokaznog postupka tužioca, odobrava samo ukoliko postoje dovoljno uvjerljivi humanitarni razlozi”.¹¹ Tužilaštvo citira i nedavnu odluku iz predmeta *Perišić* u kojoj je Pretresno vijeće riješilo da, u skladu s praksom Žalbenog vijeća, “Pretresno veće, ukoliko

⁶ *Id.*, par. 9.

⁷ *Ibid.*

⁸ *Ibid.*

⁹ *Id.*, par. 10.

¹⁰ Odgovor, par. 2-5, 8-9.

¹¹ *Id.*, par. 3, gdje se upućuje na *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.7, Odluka po “Žalbi tužioca na odluku po zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu od 31. marta 2008.”, 21. april 2008. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Prlić* od 21. aprila 2008.), par. 17.

[...] humanitarni razlozi ne postoje, nema nikakvih diskrecionih ovlaštenja [da odobri privremeno puštanje na slobodu] kad postupak dođe u kasnu fazu”.¹²

6. Tužilaštvo tvrdi da činjenica da Mićo Stanišić nije tražio oslobađajuću presudu prema pravilu 98bis “nema nikakav uticaj na [njegovu] obavezu da dokaže ozbiljne i dovoljno uvjerljive humanitarne razloge za privremeno puštanje na slobodu”.¹³ Tužilaštvo zaključuje da se u Zahtjevu “ne navode nikakvi humanitarni razlozi koji bi opravdavali [Stanišićevo] privremeno puštanje na slobodu u ovoj fazi postupka [i u skladu s tim tvrdi] da Pretresno vijeće mora odbiti njegov zahtjev za privremeno puštanje na slobodu” u odsustvu bilo kakvih kasnijih podnesaka u kojima bi bili predočeni “dovoljno uvjerljivi humanitarni razlozi za njegovo privremeno puštanje na slobodu”.¹⁴

3. Replika

7. Odbrana traži odobrenje za ulaganje replike i tvrdi da se “odluke po zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu sadrže brojne činjenice, a predmeti se razmatraju na individualnoj osnovi, u svjetlu konkretnih okolnosti pojedinog optuženog”.¹⁵ U ovom slučaju, kako tvrdi odbrana, “okolnosti [...] opravdavaju odobravanje privremenog puštanja na slobodu”.¹⁶ U prilog toj tvrdnji odbrana iznosi argument da, prvo, pretresno vijeće može naložiti privremeno puštanje na slobodu onda kada podnosilac zahtjeva ispunjava uslove propisane pravilom 65 i, drugo, poziva se na odluku u kojoj je Žalbena vijeće konstatovalo da bi Pretresno vijeće *trebalo* da odobri privremeno puštanje na slobodu “ ukoliko postoje ozbiljni i dovoljno uvjerljivi humanitarni razlozi”.¹⁷

8. Nadalje, odbrana tvrdi da činjenica da je tužilaštvo zaključilo svoj dokazni postupak, kao i činjenica da Mićo Stanišić nije podnio zahtjev na osnovi pravila 98bis “ne

¹² Odgovor, par. 6-7, gdje se upućuje na *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Javna redigovana verzija odluke po zahtevu g. Perišića za privremeno puštanje na slobodu tokom letnje pauze u radu suda, 15. juli 2010 (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Perišić* iz jula 2010.), par. 16.

¹³ *Id.*, par. 6, gdje se upućuje, između ostalog, i na Odluku u predmetu *Perišić* iz jula 2010., par. 16.

¹⁴ Odgovor, par. 8.

¹⁵ Replika, par. 1-2.

¹⁶ *Id.*, par. 2.

¹⁷ Replika, par. 4, gdje se upućuje na *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR65.10, Odluka po žalbi Radivoja Miletića na odluku po Miletićevom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu, 19. novembar 2009. (Odluka u predmetu *Miletić* od 19. novembra 2009.), javna redigovana verzija, par. 7.

bi smjela imati negativan uticaj na zahtjev g. Stanišića za privremeno puštanje na slobodu”.¹⁸ Odbrana napominje da je Mići Stanišići nedavno, tokom posljednjeg zimskog sudskog raspusta, odobreno privremeno puštanje na slobodu, “u vrlo kasnoj fazi dokaznog postupka tužilaštva” i da je poslije toga svjedočilo još samo pet svjedoka.¹⁹

9. Najzad, odbrana tvrdi da se “privremeno puštanje na slobodu u ‘kasnoj fazi postupka’ može odobriti po slobodnom sudijskom nahodjenju, uzimajući u obzir konkretne okolnosti svakog pojedinog optuženog” i da sudska praksa “ne onemogućava Pretresnom vijeću da g. Stanišiću odobri privremeno puštanje na slobodu tokom predstojeće pauze u pretresnom postupku”.²⁰

4. Drugi podnesci

10. Garancije koje je dala Srbija, između ostalog i to da se Srbija “obavezuje da će, ukoliko [Pretresno vijeće] donese odluku kojom će dozvoliti da se okrivljeni Mićo Stanišić privremeno brani sa slobode [...] poštovati sve naloge [Pretresnog vijeća] kako bi se okrivljeni, u svako vreme, mogao pojaviti pred [Međunarodnim sudom]”.²¹

11. Nizozemska, zemlja domaćin, dostavila je 8. februara 2011. dopis u kojem izjavljuje da nema prigovora na zahtjev za privremeno puštanje na slobodu.²²

II. MJERODAVNO PRAVO I DISKUSIJA

A. Pravilo 65(B)

12. Shodno pravilu 65(B), pretresno vijeće može izdati nalog za privremeno puštanje na slobodu ako se uvjerilo da će se optuženi pojaviti na suđenju i da, u slučaju puštanja na slobodu, neće predstavljati opasnost ni za jednu žrtvu, svjedoka ni bilo koju drugu

¹⁸ *Ibid.*

¹⁹ Replika, par. 1, 3, 6.

²⁰ *Id.*, par. 4-5.

²¹ Dopuna Zahtjevu g. Stanišića za privremeno puštanje na slobodu tokom predstojeće pauze u pretresnom postupku, 7. februar 2011., Dodatak A.

²² Dopis zemlje domaćina, 8. februar 2011.

osobu, s tim da pretresno vijeće može odrediti one uslove privremenog puštanja na slobodu optuženog koje smatra primjerenim.

13. Kada odlučuje o zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu, pretresno vijeće mora razmotriti sve relevantne faktore za koje bi se očekivalo da ih svako razumno sudsko vijeće uzme u obzir prije donošenja odluke, a odluka mora sadržavati obrazloženje u kojem su iznijeti stavovi vijeća o tim relevantnim faktorima.²³ Utvrđivanje faktora koji se smatraju "relevantnim", kao i težine koja treba da im se pripíše, zavisi od konkretnih okolnosti pojedinog predmeta, iz razloga što "odluke po zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu sadrže brojne činjenice, a predmeti se razmatraju na individualnoj osnovi, u svjetlu konkretnih okolnosti pojedinog optuženog".²⁴

B. Humanitarni razlozi

1. Evolucija pravila 65(B) i sudske prakse

14. Pretresno vijeće napominje da je od 2008. godine Žalbeno vijeće u pravo mjerodavno za privremeno puštanje optuženih na slobodu ugradilo dodatni uslov "dovoljno uvjerljivih humanitarnih razloga" kada je sudski postupak u kasnoj fazi.²⁵

15. Pretresnom vijeću se čini da se taj uslov nadovezuje na kriterijum "izuzetnih okolnosti", koji je iz pravila 65(B) uklonjen u novembru 1999. godine.²⁶ Da bi došlo u

²³ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR65.4-6, Odluka po konsolidovanoj žalbi na odluku po Borovčaninovoj molbi za posjetu pod nadzorom i na odluke po Gverinom i Miletićevom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu tokom pauze u sudskom postupku, 15. maj 2008. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Popović* od 15. maja 2008.), par. 6; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.5, Odluka po objedinjenoj žalbi tužilaštva na odluke o privremenom puštanju na slobodu optuženih Prlića, Stojića, Praljka, Petkovića i Čorića, 11. mart 2008. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Prlić* od 11. marta 2008.), par. 7.

²⁴ *Ibid.*

²⁵ V., na primjer, Odluka u predmetu *Miletić* od 19. novembra 2009., par. 9; *Tužilac protiv Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-AR65.3, Odluka po žalbi Ivana Čermaka na odluku po njegovom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu, povjerljivo, 3. avgust 2009. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Čermak* od 3. avgusta 2009.) par. 6; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.11, Odluka po Praljkovoj žalbi na odluku Pretresnog vijeća u vezi s privremenim puštanjem na slobodu od 2. decembra 2008., 17. decembar 2008. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Praljak* od 17. decembra 2008.), par. 15; Odluka u predmetu *Popović* od 15. maja 2008., par. 24; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT 04-74-AR65.8, Odluka po "Žalbi tužioca na odluku po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića" od 7. aprila 2008., 25. april 2008. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Prlić* od 25. aprila 2008.), par. 16; Odluka u predmetu *Prlić* od 21. aprila 2008., par. 17.

obzir odobravanje privremenog puštanja na slobodu, optuženi je pred pretresnim vijećem morao dokazati ne samo da u njegovom slučaju ne postoji rizik od bijega niti od toga da će predstavljati opasnost za bi bilo koju žrtvu, svjedoka ili bilo koju drugu osobu, nego i postojanje "izuzetnih okolnosti".²⁷

16. Izmjenama i dopunama usvojenim u novembru 1999. godine, promijenjeni su kriterijumi za privremeno puštanje na slobodu optuženog koji čeka na suđenje ili mu se već sudi – dva subjektivna kriterijuma koja su morala biti zadovoljena bila su rizik od bijega, te prijetnja u odnosu na žrtve, svjedoke ili druge osobe.²⁸

17. Treba da se napomene da su u Odluci od 11. marta 2008. u predmetu *Prlić*, prvoj u kojoj je Žalbeno vijeće ocijenilo da humanitarni razlozi koje su predočili optuženi nisu "dovoljno uvjerljivi", više puta istaknute konkretne okolnosti "u ovom slučaju" i "u sadašnjem kontekstu postupka".²⁹ Žalbeno vijeće je svoju odluku donijelo na osnovu zasebnih podnesaka o humanitarnim razlozima koje su podnijeli optuženi u tom predmetu. Način na koji ovo vijeće tumači Odluku od 11. marta 2008. iz predmeta *Prlić* otvara pitanje nije li dodavanje novog uslova u pravilo 65(B) i bilo namjera Žalbenog vijeća, zbog toga što, po mišljenju ovog Pretresnog vijeća, kriterijum "dovoljno uvjerljivih humanitarnih razloga" nije bio obavezan objektivni kriterijum kojeg se

²⁶ V. Odluka u predmetu *Popović* od 15. maja 2008., Djelimično protivno mišljenje sudije Güneya, par. 6, i Djelimično protivno mišljenje sudije Liua, par. 2-3; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.9, Odluka po "Žalbi tužioca na odluku po drugom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Stojića od 8. aprila 2008.", 29. april 2008. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Stojić* od 29. aprila 2008.), Djelimično protivno mišljenje sudije Güneya, par. 5; Odluka u predmetu *Prlić* od 25. aprila 2008., Djelimično protivno mišljenje sudije Güneya, par. 5. Do novembra 1999. pravilo 65(B) glasilo je ovako: "Pretresno vijeće može da naloži puštanje na slobodu samo u izuzetnim okolnostima, i to nakon što čuje stav zemlje domaćina i samo ako se uvjeri da će optuženi da se pojavi na suđenju i da, u slučaju puštanja na slobodu, neće da predstavlja opasnost ni za jednu žrtvu, svjedoka ili bilo koju drugu osobu." Na 21. plenarnoj sjednici, to pravilo je izmijenjeno, odnosno izostavljene su riječi "samo u izuzetnim okolnostima". V. Pravilnik o postupku i dokazima, IT/32/Rev.2, 17. novembar 1999. Isto pravilo doživjelo je daljnje izmjene, 30. januara 1995., IT/32/REV.3 i 13. decembra 2001., IT/32/REV.22.

²⁷ *Tužilac protiv Kupreškića i drugih*, predmet br. IT-95-16-AR65.4, Odluka po molbi za ulaganje žalbe, 1. decembar 1999., str. 2; *Tužilac protiv Kupreškića i drugih*, predmet br. IT-95-16-AR65, Odluka po molbi za dozvolu za ulaganje žalbe, 18. avgust 1999., str. 3.

²⁸ Pravilo nalaže i obavezno izjašnjavanje zemlje domaćina, te zemlje u koju se optuženi privremeno pušta na slobodu, ali tu su posrijedi objektivni kriterijumi koji ne utiču na analizu kojom se ovdje bavimo.

²⁹ Odluka u predmetu *Prlić* od 11. marta 2008., par. 19-21.

pretresna vijeća moraju pridržavati u fazi nakon donošenja odluke na osnovi pravila 98bis.³⁰

18. U ovom kontekstu Pretresno vijeće napominje da se u odlukama Žalbenog vijeća donesenim poslije 2008. godine ne pominju Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (dalje u tekstu: Međunarodni pakt) i Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje u tekstu: Evropska konvencija),³¹ kao ni načelo presumpcije nevinosti, ali da se, za razliku od toga, ističu politički faktori, na primjer, predodžbe o Međunarodnom sudu i njegovom radu u bivšoj Jugoslaviji, posebno među žrtvama zločina kojima se optuženi terete.³² U jednoj odluci iz 2005. godine Žalbeno vijeće *obiter* kaže da se nije uvjerilo da bi odluke da se optuženima odobri privremeno puštanje na slobodu mogle “utica[ti] na povjerenje međunarodne zajednice u provođenje pravde na Međunarodnom sudu”.³³ Međutim, za razliku od toga, u Odluci od 21. aprila 2008. u predmetu *Prlić*, Žalbeno vijeće je zaključilo da “privremeno puštanje na slobodu u kasnoj fazi postupka treba odobriti samo ukoliko postoje dovoljno uvjerljivi humanitarni razlozi”,³⁴ zasnivajući taj zaključak na potencijalnoj šteti po žrtve i svjedoke u slučaju privremenog puštanja optuženih na slobodu na isto područje na kojem te žrtve i svjedoci žive.³⁵

19. Iako su posrijedi relevantni faktori, koji uvijek postoje od početka suđenja, Žalbeno vijeće ne objašnjava zašto bi trebalo da oni postanu osnova za stvaranje novog standarda “dovoljno uvjerljivih humanitarnih razloga” ili determinantan faktor za odobravanje privremenog puštanja na slobodu, posebno u kasnoj fazi suđenja, nakon donošenja negativne presude na osnovu pravila 98bis ili čak bez nje. U tumačenju pravila 65(B), starija jurisprudencija Žalbenog vijeća, utvrdivši da se ta odredba temelji na

³⁰ V. Odluka u predmetu *Popović* od 15. maja 2008., Djelimično protivno mišljenje sudije Liua, par. 5-6; V. također *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.6, Obrazloženje odluke po hitnoj žalbi tužilaštva na odluku po zahtjevu optuženog Pušića za privremeno puštanje na slobodu, donesene 14. aprila 2008., 23. april 2008. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Prlić* od 23. aprila 2008.), par. 14-15.

³¹ Pretresno vijeće napominje da se u odlukama Žalbenog vijeća donijetim od 2008. nadalje ne pominje nijedan od ta dva međunarodna pravna instrumenta.

³² Odluka u predmetu *Prlić* od 21. aprila 2008., par. 17.

³³ *Tužilac protiv Tolimira i drugih*, predmet br. IT-04-80-AR65.1, Odluka po interlokutornoj žalbi na odluke Pretresnog vijeća kojima se odobrava privremeno puštanje na slobodu, 19. oktobar 2005., par. 32.

³⁴ Odluka u predmetu *Prlić* od 21. aprila 2008., par. 17.

³⁵ *Ibid.*

načelu presumpcije nevinosti, izričito upućuje na član 21(3) Statuta i na relevantna načela ugrađena u članove 9(3) i 14(2) Međunarodnog pakta, te član 5(3) Evropske konvencije.³⁶

20. Pretresno vijeće napominje da je u Odluci u predmetu *Prlić* od 23. aprila 2008. Žalbeno vijeće podsjetilo na to “da se ‘svi humanitarni razlozi moraju ocijeniti’ u ‘kontekstu’ dva uslova koja se izričito navode u pravilu 65(B)”.³⁷ Značajno je da ono poslije toga navodi da “pravilo 65(B) Pravilnika ne predviđa obavezu postojanja humanitarnih razloga za privremeno puštanje na slobodu” i da “[n]e postoji zahtjev za dodatnim ‘posebnim okolnostima’ koje opravdavaju puštanje na slobodu prema pravilu 65(B), kao što je to slučaj kada osuđene osobe traže privremeno puštanje na slobodu na osnovu pravila 65(I), zato što je na osobi protiv koje je propisno izrečena osuđujuća presuda, nakon sveobuhvatne ocjene i presuđivanja, nužno veći teret nego na osobi za koju još uvijek vrijedi presumpcija nevinosti”.³⁸ Žalbeno vijeće je zauzelo stav da

u slučaju da su zadovoljena dva uslova iz pravila 65(B), humanitarni razlozi koji opravdavaju privremeno puštanje na slobodu mogu predstavljati važne i značajne faktore u ocjeni treba li, na osnovu diskrecionih ovlaštenja, odobriti privremeno puštanje na slobodu. S tim u vezi, “[t]ežina koja se pridaje humanitarnim razlozima kao opravdanju za privremeno puštanje na slobodu razlikuje se od jednog do drugog optuženog zavisno od svih okolnosti konkretnog slučaja.”³⁹

21. Ovo Pretresno vijeće prihvata stav Žalbenog vijeća iz Odluke u predmetu *Prlić* od 23. aprila 2008. godine. Nažalost, kasnije odluke Žalbenog vijeća nisu se bavile

³⁶ *Tužilac protiv Limaja i drugih*, predmet br. IT-03-66-AR65, Odluka po zahtjevu Fatmira Limaja za privremeno puštanje na slobodu, 31. oktobar 2003, par. 8-12; *Tužilac protiv Mrkšića i drugih*, predmet br. IT-95-13/1, Odluka po zahtjevu Mileta Mrkšića za privremeno puštanje na slobodu, 24. juli 2002, par. 28-32; *Tužilac protiv Mrđe*, predmet br. IT-02-59-PT, Odluka po zahtjevu Darka Mrđe za privremeno puštanje na slobodu, 15. april 2003., par. 22-26; *Tužilac protiv Hadžihasanovića i Kubure*, predmet br. IT-01-47, Odluka kojom se odobrava privremeno puštanje na slobodu Envera Hadžihasanovića, 19. decembar 2001., par. 2-6; *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-PT, Odluka po Šainovićevom zahtjevu za izmenu uslova privremenog puštanja na slobodu, 28. juni 2006., par. 36.

³⁷ Odluka u predmetu *Prlić* od 23. aprila 2008., par. 14, u kojoj se poziva na *Tužilac protiv Boškskog i Tarčulovskog*, predmet br. IT-04-82-AR65.4, Odluka po interlokutornoj žalbi Johana Tarčulovskog u vezi s privremenim puštanjem na slobodu, 27. juli 2007, par. 14.

³⁸ Odluka u predmetu *Prlić* od 23. aprila 2008., par. 14 (naglasak dodat). Za diskusiju o standardu traženom za primjenu pravila 65(I) v. dolje, par. 23-26.

³⁹ *Id.*, par. 31, u kojoj se upućuje na *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR65.3, Odluka po interlokutornoj žalbi na odluku Pretresnog vijeća kojom se odbija privremeno puštanje na slobodu Ljubomira Borovčanina, 1. mart 2007., par. 20.

obrazloženjem Odluke u predmetu *Prlić* od 23. aprila 2008. godine. One su se jednostavno vratile na pozicije iz Odluke u predmetu *Prlić* od 21. aprila 2008. godine.⁴⁰

22. Pretresno vijeće smatra da je Žalbeno vijeće definisalo parametre unutar kojih pretresna vijeća sada moraju koristiti svoje diskreciono ovlaštenje u odlučivanju na osnovi pravila 65(B).⁴¹ Nakon provjere kriterijuma propisanih pravilom 65(B), Pretresno vijeće je dužno da donese ocjenu o tome da li postoji dovoljno uvjerljiv humanitarni razlog koji može opravdati privremeno puštanje na slobodu. Obično značenje pojma humanitarni razlog nalaže da se on shvati kao razmatranje *ex gratia* od strane Pretresnog vijeća u kontekstu korištenja njegovog diskrecionog ovlaštenja iz pravila 65.⁴² Međutim, u tekućoj sudskoj praksi, postojanje humanitarnog razloga, i to dovoljno uvjerljivog, smatra se posebnim uslovom koji mora biti zadovoljen da bi se mogao odobriti zahtjev za privremeno puštanje na slobodu u kasnoj fazi pretresnog postupka.

2. Poređenje s privremenim puštanjem na slobodu osuđene osobe

23. Pravilo 65(I) predviđa i dopušta mogućnost privremenog puštanja na slobodu osuđene osobe u fazi očekivanja rješavanja žalbe. Pored dva uslova koji se primjenjuju u

⁴⁰ V., na primjer, Odluka u predmetu *Popović* od 15. maja 2008.; Odluka u predmetu *Prlić* od 16. decembra 2008.; Odluka u predmetu *Čermak* od 3. avgusta 2009., par. 6.

⁴¹ V. *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88, Odluka po Gverinom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu s suprotnim mišljenjem sudije Agiusa i izdvojenom izjavom sudije Prost, 17. decembar 2009., Izdvojena izjava sudije Prost, par. 3; Odluka u predmetu *Popović* od 15. maja 2008., Djelimično protivno mišljenje sudije Güneya, par. 10, i Djelimično protivno mišljenje sudije Liua, par. 7-8; Odluka u predmetu *Stojić* od 29. aprila 2008., Djelimično protivno mišljenje sudije Güneya, par. 1; *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Odluka po zahtevu g. Perišića za privremeno puštanje na slobodu, 31. mart 2010, par. 21. Žalbeno vijeće je ranije upozoravalo pretresna vijeća da ne donose odluke težeći samo samo njihovoj formalnoj konsistentnosti, kako bi se izbjegle kritike. U *Tužilac protiv Mrkšića i drugih*, predmet br. IT-95-13/1-AR65, Odluka po žalbi na odluku o odbacivanju zahteva za privremeno puštanje na slobodu, 8. oktobar 2002., par. 9. Stav Vijeća formulisan je ovako: "Ipak se može naravno desiti da autori iz akademskih i stručnih krugova, kao i zainteresovana javnost, ovo pogrešno intepretiraju kao nedosledan tretman istog organa vlasti i da za ono što su krivo protumačili kritikuju Međunarodni sud. Pretresna veća bi trebala da obrazlože svoje odluke tako da spreče da do takvih kritika dođe, ali se ne može od njih očekivati da promene svoje viđenje činjenica u nekom konkretnom slučaju samo zato da bi izbegli neosnovane kritike. Niti bi žalbeno veće trebalo da interveniše samo zato što postoji mogućnost da do takvih kritika dođe."

⁴² V. *Tužilac protiv Simića*, predmet br. IT-95-9-A, Odluka po zahtjevu Blagoja Simića na osnovu pravila 65(I) za privremeno puštanje na slobodu na određeno vrijeme radi prisustvovanja parastosu za oca, 21. oktobar 2004, par. 14.

fazi pretresnog postupka, kao uslov je propisano i postojanje "posebnih okolnosti".⁴³ Smatra se da: "u situaciji u kojoj se podnosi molba za privremeno puštanje na slobodu u očekivanju žalbenog postupka, [...] posebne okolnosti zasnovane na humanitarnim razlozima i saosećajnosti postoje kada za to postoji ubedljivo opravdanje kao što je neka zdravstvena potreba ili pomen povodom smrti nekog bliskog člana porodice".⁴⁴ Vijeće je ocijenilo "da je pojam ubedljivog opravdanja tesno povezan s obimom posebnih okolnosti koje mogu služiti kao opravdanje za privremeno puštanje na slobodu iz razloga saosećajnosti u žalbenoj fazi postupka".⁴⁵

24. Kako je to formulisalo Žalbeno vijeće, "[d]a li neki žalilac ispunjava navedene uslove utvrđuje se ocjenjivanjem vjerovatnoće, a Žalbeno vijeće prilikom ocjenjivanja uzima u obzir činjenicu da je dotičnoj osobi već izrečena kazna".⁴⁶ Žalbeno vijeće je usvojilo stav da je osuđujuća presuda za vrlo teška krivična djela ono po čemu se razlikuje položaj osobe koja se žali na presudu i položaj optužene osobe.⁴⁷ Žalbeno vijeće je takođe bilo mišljenja da osuđena osoba ima to više motiva za bjekstvo što joj je izrečena teža zatvorska kazna.⁴⁸

25. Ovo Pretresno vijeće podsjeća da je Žalbeno vijeće u predmetu *Strugar* iznijelo stav da "da se činjenica da je nekim optuženima odobravano privremeno puštanje na slobodu do suđenja na osnovu sličnih razloga ne primjenjuje automatski analogijom u odnosu na lica koja je pretresno veće već osudilo i koja traže da budu privremeno puštena na slobodu u očekivanju žalbenog postupka".⁴⁹ Međutim, po svemu sudeći, u nekoliko prilika Žalbeno je vijeće, razmatrajući žalbe na odluke po zahtjevima na osnovu pravila 65(B), zapravo primijenilo kriterijum iz pravila 65(I).

⁴³ Žalbeno vijeće je usvojilo stav da podnosilac zahtjeva mora iznijeti "značajan teret dokazivanja" kako bi dokazao da su zadovoljena tri uslova iz pravila 65(I). *Tužilac protiv Mucića i drugih*, IT-96-21-A, Odluka po molbi žalioaca Zdravka Mucića za privremeno i kratkotrajno puštanje na slobodu, 14. decembar 2001.

⁴⁴ *Tužilac protiv Strugara*, predmet br. IT-01-42-A, Odluka po zahtevu odbrane za privremeno puštanje na slobodu iz razloga saosećajnosti, povjerljivo, 2. februar 2008. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Strugar*), par. 12. V. takođe *Tužilac protiv Brđanina*, predmet br. IT-99-36-A, Odluka po zahtjevu Radoslava Brđanina za privremeno puštanje na slobodu, 23. juli 2007., par. 6, i izvori na koje se u njemu upućuje.

⁴⁵ Odluka u predmetu *Strugar*, par. 12.

⁴⁶ *Tužilac protiv Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Odluka po drugom zahtjevu odbrane za privremeno puštanje na slobodu Stanislava Galića, 31. oktobar 2005., par. 3.

⁴⁷ *Id.*, par. 16.

⁴⁸ *Ibid.*

⁴⁹ Odluka u predmetu *Strugar*, par. 11.

26. Pretresno vijeće se pita da li je moguće da je namjera Žalbenog vijeća – sudeći po razvoju njegove prakse poslije 2008. godine – bila da, za optužene nakon zaključenja dokaznog postupka tužilaštva, uvede jednako visok standard kao onaj naveden u pravilu 65(I) za osuđene osobe. Po mišljenju Pretresnog vijeća, to ne bi bilo protivno samo onome što piše u pravilu 65(B), nego bi bilo u suprotnosti i sa načelom na kojem počiva – presumpciji nevinosti optužene osobe.

3. Okolnosti u slučaju Miće Stanišića

27. U periodu otkad je Pretresno vijeće posljednji put razmatralo i odobrilo zahtjev Miće Stanišića za privremeno puštanje na slobodu, tužilaštvo je 1. februara 2011. završilo s izvođenjem svojih dokaza. Mićo Stanišić u međuvremenu nije podnio zahtjev za donošenje oslobađajuće presude na osnovi pravila 98*bis*.

28. Pretresno vijeće napominje da se Mićo Stanišić dobrovoljno predao Međunarodnom sudu, da je više puta privremeno puštan na slobodu i da se uvijek pridržavao uslova koje je odredilo Pretresno vijeće.⁵⁰ Posljednji put je privremeno boravio na slobodi od 21. decembra do 6. januara 2011., kada je u dokaznom postupku tužilaštva preostalo da se sasluša još samo pet svjedoka.⁵¹ Pretresno vijeće napominje da su u vrijeme tog posljednjeg privremenog puštanja na slobodu Mići Stanišiću već bili dobro poznati i teza tužilaštva i dokazi protiv njega, izvedeni tokom više od godinu i po dana suđenja. Najzad, Pretresno vijeće napominje da Mićo Stanišić ne traži da bude privremeno pušten na slobodu na područje Bosne i Hercegovine, gdje najvjerovatnije živi većina žrtava krivičnih djela za koja ga optužnica tereti, nego u Beograd, u Srbiju.

⁵⁰ *Tužilac protiv Miće Stanišića*, predmet br. IT-04-79-PT, Odluka po zahtjevu Miće Stanišića za privremeno puštanje na slobodu, 19. juli 2005.; Nalog kojim se ponovo odobrava privremeno puštanje na slobodu, 10. juli 2008.; Nalog kojim se ponovo odobrava privremeno puštanje na slobodu, 12. juni 2009.; Odluka kojom se odobrava zahtjev g. Stanišića za privremeno puštanje na slobodu tokom zimskog sudskog raspusta, 11. decembar 2009.; Odluka kojom se odobrava zahtjev Miće Stanišića za privremeno puštanje na slobodu tokom ljetnog sudskog raspusta, 16. juli 2010.; Odluka kojom se odobrava zahtjev Miće Stanišića za privremeno puštanje na slobodu tokom zimskog sudskog raspusta, 3. decembar 2010.

⁵¹ Pretresno vijeće napominje da su, što se tiče pet svjedoka saslušanih u januaru 2011., nakon što se Mićo Stanišić vratio s posljednjeg privremenog boravka na slobodi, dvojica od njih, svjedok ST191 i Nedeljko Dekanović, ponovno pozvani radi unakrsnog ispitivanja ograničenog obima, te da je jedan od njih, Ewan Brown, bio vojni vještak čiji je izvještaj optuženom objelodanjen ranije tokom suđenja.

29. Pretresno vijeće je uzelo u obzir i lična jemstva koja je dao Mićo Stanišić,⁵² garancije Srbije,⁵³ kao i izjašnjenje zemlje domaćina da nema prigovora na njegovo privremeno puštanje na slobodu.⁵⁴ Vijeće je nadalje ocjenjivalo praktičnu korist njegovog prisustva u blizini njegovog tima odbrane u Beogradu tokom zavšnih faza pripreme odbrane, pri čemu napominje da on u svom Zahtjevu nije naveo nikakve humanitarne razloge.

30. Pretresno vijeće smatra da promijenjene okolnosti, nastupile od njegove posljednje odluke o privremenom puštanju na slobodu, a koje proističu iz toga što je pomenutih pet preostalih svjedoka saslušano, iz činjenice da je dokazni postupak tužilaštva zaključen, kao i iz odluke Miće Stanišića da ne podnese zahtjev na osnovu pravila 98*bis*, ne mijenjaju uvjerenost Pretresnog vijeća da će se optuženi vratiti na suđenje i da, ako bude privremeno pušten na slobodu, neće predstavljati opasnost ni za jednu žrtvu, svjedoka ni bilo koju drugu osobu. Po mišljenju Vijeća, samo je promijenjena faza postupka – kao posljedica obavezujućeg presedana uvedenog odlukom Žalbenog vijeća, kojeg je Pretresno vijeće svjesno – razlog iz kojeg se Zahtjev mora odbiti na osnovu nepostojanja “uvjerljivih humanitarnih razloga”.

⁵² Zahtjev, Dodatak B.

⁵³ V. gore, par. 10.

⁵⁴ V. gore, par. 11.

III. DISPOZITIV

31. Na osnovi pravila 65 i 126*bis* Pravilnika, Pretresno vijeće

ODOBRAVA ulaganje Replike, i

ODBIJA Zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, a pri čemu mjerodavan je tekst na engleskom.

/potpis na originalu/

sudija Burton Hall,
predsjedavajući

Dana 25. februara 2011.

U Haagu, Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

IZDVOJENA SAGLASNA IZJAVA SUDIJE DELVOIEA

1. U potpunosti se slažem s obrazloženjem iznesenim u jednoglasnoj odluci Pretresnog vijeća. U ovom izdvojenom mišljenju obrađujem samo jedan uzak aspekt načela presedana kako ga primjenjuje Međunarodni sud, kao dopunu obrazloženja jednoglasne odluke Vijeća.

2. Svoju izjavu temeljim na Drugostepenoj presudi u predmetu *Aleksovski*, koja je glavni jurisprudencijski izvor za načelo presedana,¹ a u kojoj se Žalbeno vijeće, između ostalog, bavilo pitanjem da li su odluke Žalbenog vijeća obavezujuće za sâmo Žalbeno vijeće.² Po mojem mišljenju, Žalbeno vijeće je kao polazno načelo postavilo pravo svakog optuženog na pravično suđenje, a jedan od njegovih aspekata nalaže da se u sličnim slučajevima postupa isto i da se u odlučivanju poziva na isto obrazloženje. Međutim, Žalbeno vijeće je napomenulo i to da se potreba za kontinuitetom sudskih odluka “mora /.../ postaviti u ravnotežu sa rezidualnim principom koji traži da se u svim predmetima ishodi pravda”.³

3. U skladu s tim, Žalbeno vijeće je zaključilo da, u interesu izvjesnosti i predvidivosti, treba slijediti svoje ranije odluke, ali da bi trebalo da ima slobodu da od njih odstupi iz uvjerljivih razloga, u interesu pravde.⁴ Kasnije se precizira da bi Žalbeno vijeće trebalo da tako postupi “u iznimnim okolnostima [...] samo nakon ozbiljnog razmatranja”, “kako u pogledu prava, uključujući citirane izvore, tako i u pogledu činjenica”.⁵ Važno je to da je u toj presudi utvrđena smjernica da, kada se Žalbeno vijeće “suoči sa prijašnjim odlukama koje su u sukobu, ono je obavezno odlučiti koju će odluku slijediti”.⁶

¹ Tužilac protiv *Aleksovskog*, predmet br. IT-95-14/1-A, Presuda, 24. mart 2001. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*).

² *Ibid.*, par. 41-47.

³ *Ibid.*, par. 101-105.

⁴ *Ibid.*, par. 107.

⁵ *Ibid.*, par. 109; Tužilac protiv *Blagojevića i drugih*, predmet br. IT-02-65-AR65 i IT-02-60-AR65.2, Odluka o privremenom puštanju na slobodu Vidoja Blagojevića i Dragana Obrenovića, 3. oktobar 2002., par. 5.

⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 111. Naglasak dodat.

4. U odluci u predmetu *Prlić* od 11. marta 2008. Žalbeno vijeće je zaključilo da je Pretresno vijeće “propustilo da izričito razmotri pitanje utjecaja svoje Odluke na osnovu pravila 98bis prilikom odobravanja privremenog puštanja na slobodu” koja predstavlja značajnu promjenu okolnosti.⁷ Žalbeno vijeće je zaključilo i to da s obzirom na “okolnosti predmeta”, humanitarni razlozi koje su optuženi predočili nisu dovoljno uvjerljivi da bi opravdali primjenu diskrecionog ovlaštenja Pretresnog vijeća u korist odobravanja privremenog puštanja na slobodu optuženih.⁸

5. Međutim, u Odluci u predmetu *Prlić* od 21. aprila 2008., razmatrajući da li Pretresno vijeće na osnovu “ažuriranih informacija” koje su predočili isti optuženi treba da svoje diskreciono ovlaštenje primijeni u njihovu korist, Žalbeno vijeće “napominje da razvoj prakse Međunarodnog suda implicira da se zahtjev za privremeno puštanje na slobodu podnesen u kasnoj fazi postupka, a posebno nakon okončanja dokaznog postupka tužioca, odobrava samo ukoliko postoje uvjerljivi humanitarni razlozi”.⁹ Pritom se Žalbeno vijeće, kao na glavni izvor, poziva na Odluku u predmetu *Prlić* od 11. marta 2008., te upućuje na još dvije odluke Pretresnog vijeća donijete na osnovu te iste odluke, kao i na tri ranije odluke pretresnih vijeća.¹⁰

6. Po mojem skromnom mišljenju, Žalbeno vijeće nije ispravno postupilo kada se pozvalo samo na jednu raniju odluku i *ratio decidendi* izvelo iz obrazloženja

⁷ Odluka u predmetu *Prlić* od 11. marta 2008., par. 19-20.

⁸ *Ibid.*, par. 21.

⁹ Odluka u predmetu *Prlić* od 21. aprila 2008., par. 17. Naglasak dodat.

¹⁰ *Id.*, fusnota 52. Navedena i ovdje radi lakšeg nalaženja: Odluka u predmetu *Prlić* od 21. aprila 2008., par. 21. V. takođe, *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, Odluka po zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu, s povjerljivim dodatkom, 1. april 2008., str. 6-8; *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-07-85-T, Odluka po Šainovićevom zahtevu za privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju, 4. april 2008., par. 7-9; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, Odluka po zahtjevu optuženog Čorića za privremeno puštanje na slobodu, s povjerljivim dodatkom, 8. april 2008., str. 6-7; *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-07-85-T, Odluka po Lazarevićevom zahtevu za privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju, 15. april 2008.; *Tužilac protiv Ademija*, predmet br. IT-04-78, Nalog po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu, 20. februar 2002. (dalje u tekstu: Nalog u predmetu *Ademi*), par. 22; *Tužilac protiv Halilovića*, predmet br. IT-01-48-T, Odluka po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu, 21. april 2005. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Halilović*), str. 3-4; *Tužilac protiv Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84-T, Odluka po zahtjevu odbrane u ime Ramuša Haradinaja za hitno privremeno puštanje na slobodu (povjerljivo), 3. oktobar 2007. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Haradinaj*), str. 3.

primijenjenog u okolnostima tog konkretnog predmeta¹¹ i odlukā pretresnih vijeća koja su se u sličnim okolnostima pozivala samo na istu raniju odluku.¹² Nadalje, Žalbeno vijeće je pogriješilo kada se pozvalo na tri ranije odluke pretresnih vijeća donijete u činjeničnim okolnostima u vezi s kojim su ta vijeća rješavala, i na osnovi njih generaliziralo trend razvoja sudske prakse u vezi s tim.¹³ Stoga, uz dužno poštovanje, smatram da Žalbeno vijeće svoju odluku nije donijelo “nakon ozbiljnog razmatranja”, “kako u pogledu prava, uključujući citirane izvore, tako i u pogledu činjenica”, shodno standardu postavljenom u Drugostepenoj presudi u predmetu *Aleksovski*.¹⁴

7. Taj stav iz Odluke u predmetu *Prlić* od 11. marta 2008., kao i tumačenje koje mu se daje u Odluci u predmetu *Prlić* od 21. aprila 2008., naći ćemo u odluci Žalbenog vijeća u predmetu *Prlić* od 23. aprila 2008. godine.¹⁵ U njoj je Vijeće zaključilo da se postojanje humanitarnih razloga može smatrati istaknutim i relevantnim faktorom za primjenu diskrecionih ovlaštenja vijeća u korist odobravanja zahtjeva, ali da pravilo 65(B) ne postavlja taj uslov. Pritom se Žalbeno vijeće pozvalo na Odluku u predmetu *Prlić* od 11. marta kojom je “zatražilo dovoljno uvjerljive humanitarne razloge” jer je ostalo nejasno da li postoji rizik od bijega budući da Pretresno vijeće nije donijelo ocjenu o mogućem uticaju odluke na osnovu pravila 98bis.¹⁶ S obzirom na to, iz obrazloženja jasno proizlazi da je Žalbeno vijeće preciziralo da obje ranije odluke treba da se tumače u “kontekstu” okolnosti konkretnog predmeta, a ne kao postavljanje višeg standarda kojim se na okrivljenog koji još uživa presumpciju nevinosti stavlja dodatni teret dokazivanja, sličan onom koji, shodno pravilu 65(I), mora iznijeti osuđena osoba.¹⁷

¹¹ Odluka u predmetu *Popović* od 15. maja 2008., Djelimično protivno mišljenje sudije Liua, u kojem on, kao član vijeća koje je donijelo Odluku u predmetu *Prlić* od 11. marta 2008., izjavljuje da namjera nije bila da se stvori opšte načelo, te da je pozivanje na nju od strane većine bilo neumjesno, par. 6.

¹² Odluka u predmetu *Prlić* od 21. aprila 2008., Djelimično protivno mišljenje sudije Güneya, par. 7.

¹³ *Id.*; Nalog u predmetu *Ademi*, u kojem je ocijenjeno da se izricanje presude u bliskoj budućnosti može smatrati faktorom protiv privremenog puštanja na slobodu, par. 22; Odluka u predmetu *Halilović*, kojom je Pretresno vijeće odbilo molbu za privremeno puštanje na slobodu podnijetu “tokom suđenja” jer je ocijenilo da činjenice navedene u prilog zahtjevu ne predstavljaju “izuzetne okolnosti”, str. 3-4; Odluka u predmetu *Haradinaj*, gdje je molba za hitno privremeno puštanje na slobodu odobrena na osnovu uvjerljivih humanitarnih razloga “tako akutnog karaktera da je hitno privremeno puštanje na slobodu opravdano”, str. 3.

¹⁴ Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 109.

¹⁵ Odluka u predmetu *Prlić* od 23. aprila 2008., par. 14-15.

¹⁶ *Ibid.*, par. 15.

¹⁷ *Ibid.*, par. 14.

8. Napominjem da Žalbeno vijeće u svojim kasnijim odlukama upućuje na odluke iz predmeta *Prlić* od 11. marta 2008. i 21. aprila 2008. i poziva se na njih kada "dovoljno uvjerljive humanitarne razloge" kao dodatni "izuzetno strog standard izričitosti" postavlja kao uslov za privremeno puštanje na slobodu optuženih u fazi poslije zaključenja dokaznog postupka tužilaštva.¹⁸ Iako su i uz prvu i uz drugu odluku priložena, po mom skromnom sudu, vrlo energična protivna mišljenja, u tim kasnijim odlukama se ne govori o Odluci u predmetu *Prlić* od 23. aprila 2008., kao ni o tome zašto se od nje odstupa i, bez obzira na postojanje očiglednih odstupanja među tada najnovijim odlukama, u njima se ne utvrđuje ni zašto se slijedila ova, a ne ona odluka, što je obaveza Žalbenog vijeća definisana Drugostepenom presudom u predmetu *Aleksovski*.¹⁹

9. S obzirom na takav putanju jurisprudencije Žalbenog vijeća koja je rezultirala stvaranjem novog i dodatnog standarda, uz dužno poštovanje napominjem da ne postoje uvjerljivi razlozi za odstupanje od postojeće jurisprudencije prihvaćene u vezi s primjenom pravila 65(B) od kada je ono izmijenjeno i dopunjeno u novembru 1999. godine. S dužnim poštovanjem napominjem da Žalbeno vijeće nije samo stvorilo "veoma upitan presedan"²⁰ nego je, u odsustvu uvjerljivih razloga, to učinilo na način nedosljedan vlastitim stavovima o ovlaštenjima i dužnostima Žalbenog vijeća.

10. Budući da je *ratio decidendi* odlukā Žalbenog vijeća obavezujući za pretresna vijeća,²¹ ovo Pretresno vijeće pridržavalo se jurisprudencije i njenih razvojnih promjena. Međutim, u odsustvu uvjerljivih razloga koji bi u izuzetnim okolnostima dopuštali

¹⁸ Odluka u predmetu *Prlić* od 25. aprila 2008., par. 16, i Djelimično protivno mišljenje sudije Güneya, par. 1; Odluka u predmetu *Stojić* od 29. aprila 2008., par. 16-17; Odluka u predmetu *Popović* od 15. maja 2008., par. 18, 24; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.14, Odluka po žalbi Jadranka Prlića na odluku po zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu od 9. aprila 2009., 5. juni 2009., par. 7; Odluka u predmetu *Čermak*, 3. avgust 2009., par. 6. V. takođe *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po Miletićevom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu (povjerljivo), 15. oktobar 2009., Suprotno mišljenje sudije Prost, par. 12.

¹⁹ Presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 111.

²⁰ Drugostepena presuda u predmetu *Orić*, Djelimično suprotno mišljenje i izjava sudije Liua, str. 73, par. 7-8.

²¹ Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 113. V. takođe Drugostepenu presudu u predmetu *Martić* (8. oktobar 2008.), par. 8; *Tužilac protiv Brđanina i drugih*, Odluka po molbi Momira Talića za izuzeće i povlačenje jednog sudije, 18. maj 2000., par. 6; *Tužilac protiv Kordića i drugih*, Odluka po zajedničkom zahtjevu obrane da se izmijenjena i dopunjena optužnica odbaci zbog nedostatka nadležnosti zasnovanog na ograničenom dosegu nadležnosti članka 2 i 3, 2. mart 1999., par. 12.

odstupanje od postojeće jurisprudencije, našao sam se u situaciji da taj dodatni standard "dovoljno uvjerljivih humanitarnih razloga" moram primjenjivati iz mehaničkih razloga.

11. S dužnim poštovanjem, apeliram na Žalbeno vijeće da ponovo razmotri presedan koji je stvorilo jer je "utvr[đeno] da postoje materijalne greške u rezonovanju vijeća"²² ili da, u protivnom, pretresnim vijećima dā konkretne smjernice tako što će definisati izuzetne okolnosti koje opravdavaju odstupanje od mjerodavnog prava uvjerljivim razlozima koji su u interesu pravde.

/potpis na originalu/

sudija Guy Delvoie

²² Drugostepena presuda u predmetu *Orić*, Djelimično suprotno mišljenje i izjava sudije Liua, str. 73, par. 7-8.